СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 107. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 10-го травня, 1937. VOL. XLV. No. 107. Jersey City, N. J., Monday, May 10, 1937. THREE CENTS

33 ЖЕРТВИ КАТАСТРОФИ „ГІНДЕНБУРГА"

ЛЕЙКГОРСТ (Ню Джерзі). — Трицять три особи померли внаслідок катастрофи „Гінденбурга", великого німецького кермового бальона, що зайнився в четвер вечором при осіданню на місцевій стації для бальонів американської воєнної фльоти. Пережили катастрофу 65 осіб.

Між жертвами катастрофи є капітан корабля, Ернст Лемен, котрий помер у пятницю зполудня в шпиталі Пола Кимбела від попечень на всьому тілі, що їх дістав був підчас катастрофи, коли, будучи командантом, не міг утікати з повітряного корабля з іншими. В іншому шпиталі померла одна дитина, що з трьох дітей, їхали з родичами бальоном. З померлих 11 були пасажирами, інші належали до залоги. Між жертвами є дві жінки.

Слідство над катастрофою.

Слідства над катастрофою „Гінденбурга", що їх розведено з кількох боків зовсім самостійно, покищо ще не дали певного висліду поза ріжні теорії й здогади. Урядники департаменту торговлі переслухали вже понад трицять свідків катастрофи, але держать вислід слідства в тайні.

Головних теорій про причини вибуху є три: одна каже, що статична електрика, зібрана коло газового збірника повітряного корабля, викликала електричну іскру, котра запалила газ, що виходив з бальона при осіданню. Друга теорія приписує катастрофу іскрам, що повстали через тертя машинерії, коли бальон старався нагло здержати рух уперед.

Найбільше толковань викликує теорія саботажу: припускають, що хтось стрілив до бальона запальну кулю. В це останнє питання втручується навіть німецька амбасада у Вашингтоні; через головного повітряного аташе, що вилетів негайно на місце катастрофи, амбасада заявляє, що вона не має даних на те, щоб винувати за катастрофу саботаж.

Тимчасово сенатський комітет торговлі, що теж приїхав сюди на розсліди, заявляє, що першим питанням, яке він думає прослідити, буде: чи „Гінденбург" не впав жертвою саботажної акції.

ПОШИРЕННЯ ФІЛЬМОВОГО СТРАЙКУ.

ГОЛІВУД. — Юнія фільмових робітників постановила пікетувати набудуче не лише фільмові підприємства, але й фільмові театри. Це пікетування має обняти ввесь край. Юнія каже, що в пікетуванню буде брати участь мілїон осіб.

СТРАЙК КОМЕРЦІЙНИХ АРТИСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Перед Студією Макса Флайшера, що виробляє фільмові „картуни" про пригоди Беті Пуп і Папай Сейлера, прийшло в пятницю вечором до поважних бійок між пікетами страйкуючих артистів та поліцією. Поліція арештувала 14 пікет за те, що вони побралися за руки й не давали прохожим вільного проходу.

Пікети носили написи: „Ми не можемо дістати багато шпінату, коли нам дають платню в сумі 15 долярів" та „Ми не можемо розсмішувати людей, дістаючи малу заплату".

МОЛОЧАРСЬКА КОМПАНІЯ ПРИЗНАЄ ЮНІЮ.

НЮ ЙОРК. — Підприємство Борден Ко., відоме з боротьби проти признання юнії, підписало угоду з юнією візників, причому обіцяло приняти назад 16 робітників, відправлених за юнійну працю, та заплатити їм 26,000 долярів, утрачених через цю відправу.

РОБІТНИКИ ПРОТИ ЗАКОНУ ВАГНЕРА.

ВАШИНГТОН.—Група робітників підприємства „Клейтон Марк енд Ко." у Шікаго виступила в суді з позовом проти конституційности закону Вагнера на тій основі, що, мовляв, закон не постановляє нічого про судейський розгляд рішень робітничих рад.

АРЕШТУЮТЬ СИДЯЧИХ СТРАЙКАРІВ.

БРИДЖПОРТ (Конектикот). — Поліція арештувала 15 робітників підприємства „Тайло Руфінг Ко.", котрі пробували засісти в фабриці підприємства на страйк. Їх приведено до міського суду й задержано цілу ніч у вязниці. Рано їх випущено з тим, що мають ставитися на суд у понеділок.

ЗНАЙШЛИ ЛІК НА ЗАПАЛЕННЯ ЛЕГЕНІВ.

ПИТСБУРГ. — На врочистім відкриттю Мелонового Інституту для Медичного Розсліду виступив д-р Вилйєм МакЧалчен, головний лікар зо Шпиталю Милосердя, з рапортом про новий лік проти запалення легенів.

Референт заявив, що лік є вислідом праці багатьох учених. Основою ліку є хініна. Пробовано його в 100 випадках. Проби переконали лікарів, що цей лік зменшує значно можливости смерти від цієї недуги.

ЛИТОВСЬКА КРОВ ДЛЯ ЛИТВИ.

Литовський парлямент приняв проект закону про заборону виїзду та вербування добровольців до Еспанії. Проступки проти закону підлягають карі 6 місяців вязниці.

НОВА ГРОМАДА В БУЧАЧЧИНІ.

Тернопільський воєвода рішив утворити в пов. Бучач нову громаду п. н. „Войцехувка", виділену з громади Пилява. До нової громади будуть належати села: Кольонї, Яцівка і Мартинівка. Войцехівка — це польська кольонія, яка росте з кожним роком.

БОЛЬШЕВИКИ ВБИЛИ МИТРОПОЛИТА.

До Риги прийшла з Москви вістка, що члени Г.П.У. в таємничий спосіб убили московського митрополита Петра Крутицького, який іще минулого року був патріярхом. На його місце вибрали патріярхом митрополита Сергія. Митрополит Крутицький кілька літ був у Сибірі на засланні, а вернувщись до Москви, не хотів згодитись на умови, які йому большевики поставили. Тому члени Г.П.У. замордували його й оповістили, що митрополит помер природною смертю.

ЩО ДВІ МИНУТИ НЕЩАСТЯ.

Лондонський статистичний уряд обчислив скількість автомобілевих випадків, які трапилися за минулий рік на терені Англії. Загальна скількість жертв є 6,561 осіб. Ранених було 250,000 людей, отже на підставі цих даних на дорогах і вулицях Англії трапляється що дві минути нещасливий випадок. Лондонські часописи, спираючись на цих інформаціях, закликають недавно зорганізовані відділи дорогової поліції, щоб збільшеною чуйністю причинилася до зменшення цієї смутної статистики.

ДИКИ НА ВОЛИНІ.

На Волині появились у великій скількості дики, що спричинюють господарям великі шкоди по полях.

НІМЕЦЬКА ОПЕРА „ТАРАС БУЛЬБА".

В німецькому театрі в Усті н. Л. 28. II. ц. р. відбулася премієра нової опери „Тарас Бульба". Автор-композитор цієї опери німець Ернст Ріхтер походить з Духцова, є знаним композитором пісень на теми Демеля, Шторма, Гербеля та інші. Його брат є композитом оперет. Текст опери зладив Йоганес Кемпфе на підставі Гоголевої повісти. Премієру підготовлював шеф опери театру Франц Алерс. У звязку з оперою появилися світлини в ілюстрованім журналі „Цайт ім Більд" (ч. 20. 21.). — Пригадуємо, що в минулім році виставлено в театрі в Моравській Остраві німецький балет „Айне україніше Гохцайт" (українське весілля). Балет компонував майстер капелі театрів у Будейовіцах і Мосту Отто Фредіх. Балет поставив мистець Г. І. Рельський.

ТАЄМНИЧА АФЕРА РОСІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

В 1926. р. приїхав до Бейруту еміґрант, ґенерал бувшої царської армії, Карпінський. Перед кількома днями вийшов він вечором із дому, залишивши прощальні листи до доньки і кревняків. У листах повідомив він, що хоче покінчити самогубством на вістку, що в Совєтах розстріляли двох його синів. Над морем знайшли одяг пропалого. Слідство ствердило, що останні години перебув Карпінський у надморській каварні. Одначе тіла його не знайшли. Кружляють поголоски, буцімто бувшого ґенерала, який грав у житті російської еміґрації доволі велику ролю, вбили большевицькі аґенти. Тайною сповита особа одної жінки, яку бачили останніми днями в товаристві Карпінського. Ціла справа приймає розміри таємничого вбивства Навашина в Парижі. Є теж здогади, що в Бейруті імовірно скривається большевицька експозитура на близький Схід.

АМАТОР СОБАЧОГО МЯСА.

Підчас світової війни багато собак „пішло спати" тільки тому, щоб заспокоїти голодні шлунки. Тоді мали люди спромогу пізнати смак собачого мяса і переконатися, що воно зовсім таксамо смакує як заяча печеня.

Таксамо мабуть думав один субєкт із Карльсруге, який схопив пять чужих собак і зїв їх. Та нещаслива доля хотіла, що остання собака, расовий фокстерієр, була власністю начальника поліції у Карльсруге. Субєкт-смакун собачого мяса опинився перед судом, який засудив його на 6 місяців вязниці і втрату громадянських прав.

ЖАХЛИВА ПІМСТА ЧИГУНА.

Мешканці малого альпейського села Валенсоль були свідками жахливої події. Підчас похорону одного тамошнього фармера майже ціле село йшло за домовиною небіжчика. Перед воротами цвинтаря похоронний похід спинився. Рантом впали два стріли, один за одним. Одночасно два жандарми, які йшли за похороном, повалилися закрівавлені на землю. Між присутніми зчинилась паніка. Одні почали втікати, а другі добиватись до дверей дому, звідки впали стріли. Дехто почав ратувати застрілених, одначе поміч була дармена, бо на землі лежали вже тільки закрівавлені трупи. Тимчасом частина людей, яка кинулась приступом на дім, вспіла вдертись на поверх. Тоді залунав ще один вистріл і коли юрба вдерлась до кімнати — вбивник лежав уже мертвий.

Вбивником був тамошній чигун Поль Амур. Перед кількома тижнями зловили його жандарми на горячому вчинку і списали протокол за чигунство.

— Це вам гладко не піде! — сказав тоді чигун. — Моя пімста буде страшна. Я навіть своєї голови не пожалую.

Свою погрозу виконав він справді жахливо.

ҐРАНАТА ВБИЛА ДВОЄ ДІТЕЙ.

У селі Коритниці, грубешівського повіту, діти забавлялися знайденою в полі ґранатою з часів війни. В одній хвилині ґраната, що впала припадком на землю, вибухнула й убила двоє дітей, а третє тяжко поранила.

СОЮЗ ОБОРОНЦІВ КНИЖКИ.

Французький письменник Жорж Дігамель, член Французької Академії, створив нове товариство „Союз оборонців книжки". Його ідея — воювати проти всякої механізації та матеріялізації сучасного життя, в якому люди дурніють, не мають часу думати і, живучи з дня на день, забувають про духову культуру. Якими засобами буде цей новий Союз боротися проти умової ґрипи — не знаємо. Його завдання тим важче, що саме тепер французькі книгарі нарікають на нову дороженечу друку й паперу.

„ФАБРИКАНТ" ВИШИВАНИХ ФЕЛОНІВ.

У перших днях березня ц. р. зголосився до власника церковних виробів М. Менціцького у Перемишлі якийсь добродій та заявив, що називається Пачковський Іван і має в Негребиці вирібню вишиваних фелонів. Показавши Менціцькому відповідні документи і печатку своєї вирібні, попросив, щоб Менціцький дав йому три брокатові фелони, бо на такі має замовлення, а гроші дасть за кілька днів. Менціцький дав бажані фелони, вартости понад 1,000 зл. Минув місяць, а Пачковський з грішми не зявлявся. Затривожений Менціцький зателефонував до станиці поліції в Негрибці, де довідався, що Пачковський є звичайним обманцем.

НЕСАМОВИТЕ ВЕСІЛЛЯ.

У югославському містечку Краґуєвач відбулося цими днями небуденне весілля. 20-літня місцева красуня Мирослава Наумович померла напередодні назначеного шлюбу. Її батько рішив не змінити всіх приготовань до шлюбу і казав убрати покійну в шлюбну сукню з вінком на голові. Цікаве, що священик, відмовляючи над покійною молитви, не мав нічого проти, щоб символічно повінчати покійну з її нареченим, перемінявши на їх пальцях шлюбні перстені. Весільні гості стояли із свічками, як свідки цього дивного обряду. На другий день ціле весільне товариство взяло участь у похороні.

СИН ПІД ЗАМІТОМ КРАДІЖУ ГРОША БАТЬКА.

В Кремяниці під Ланцутом з замкненого мешкання О. Хмури зі шафи хтось украв готівку 5,500 зл. Злодій зайшов до мешкання, відчинивши собі його витрихом, або підробленим ключем. Хмура мав намір купити ґрунт і тому приготовив собі гроші, що їх переховував дома. У звязку з цією крадіжею придержали сина пошкодованого, Бронислава, літ 30.

ГУГО ЕКЕНЕР ПРО МОЖЛИВІСТЬ САБОТАЖУ

БЕРЛІН. — Будівничий цепелінів і комендант останнього „Гінденбурга" в часі його першої подорожі до Америки, Гуго Екенер, сказав, що не виключає можливости саботажу як причини вибуху на „Гінденбургу". Він давав 47% за те, що це саботаж, а 53% за те, що вибух повстав внаслідок електричної іскри, спричиненої контактом бальону з землею, або іскри, виданої мотором. Своє припущення Екенер опирав на тому, що кожний раз, коли „Гінденбург" приїздив до Ню Йорку, команда цепеліна діставала багато погрозливих листів. Ці листи походили головно з Шікаґо. Екенер також заявив, що відтепер цепелінів не будуть наповняти запальним ґазом водним, тільки незапальним, гелїєм, хоч він коштує значно більше.

ЕСПАНСЬКІ АНАРХІСТИ ВИЧІКУЮТЬ.

БАРСЕЛЬОНА. — Бунт еспанських анархістів і звязана з ним вулична боротьба, що тревала два дні і три ночі, забираючи 400 жертв у людях, ніби припинений, але фактично ще не здавлений. Збунтовані війська, хоч перестали стріляти, то ще не здали зброї. Вони сидять ґрупами на вулицях, де варять собі їсти, а також ночують. На провінції справи представляються гірше. По маленьких містечках ще денеде ведуться вуличні бої. Анархісти тримають у своїх руках містечка Герону і Фіґерас.

ПОЛЯКИ ХОЧУТЬ ВИСИЛАТИ ЖИДІВ НА МАДАҐАСКАР.

ВАРШАВА. — Польський уряд зложив комісію, до якої входять поляки і жиди, котра має поїхати на остров Мадаґаскар, щоб там провірити кольонізаційні можливости для жидів. Остров цей лежить на Індійському океані, недалеко східніх берегів Африки, і належить до Франції. Польський амбасадор у Парижі в тій справі відвідав французького міністра кольоній. Кажуть, що французький уряд віднісся прихильно до цього проєкту. Також прихильно ставляться до нього самі жиди, які бачать, що в Польщі таки нема їм що робити.

ДВОЯКА РОЛЯ БОЛЬШЕВИКІВ.

ЖЕНЕВА. — В Міжнародньому Бюрі Праці виринуло непорозуміння між большевицькими предстаниками і зарядом бюра. Як відомо, це бюро полагоджує ріжні справи, що виринають між працею і капіталом. Тому воно складається з двох головних частин: з власників капіталу і представників робітничих орґанізацій. Дотепер большевики мали своїх представників тільки в робітничім відділі. Тепер вони хотіли би бути заступлені також у відділі капіталістів, опираючи своє жадання на тому, що вони фактично є також власниками капіталу. Остаточне рішення цеї спарви наступить на річному засіданні в червні, коли большевики пришлють свою делєґацію.

БЕНЕШ ПРО ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

ПРАГА. — Чеські часописи й офіційні круги привязують велику вагу до висловів президента Бенеша, яких він ужив у своїх останніх публичних промовах, а які підчеркують можливість чесько-німецького зближення. „Повірте мені, — говорив він до чеських німців — що я зовсім поважно говорю про порозуміння наших двох рас. Моя програма чесько-німецької співпраці, яку я висловив минулого року, стоїть як основа цього". В чесько-німецькому порозумінні Бенеш бачить можливости утревалення миру в Европі.

ЗГІДЛИВІСТЬ АНГЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

ЛОНДОН. — Норман Дейвис, який у ролі американського представника на цукрову конференцію в Лондоні мав також секретні поручення від президента Рузвелта обговорити з англійськими міністрами справи заграничної політики, ствердив, що в заграничній політиці Англії й Америки існує повна згідливість, а також між обома народами в сучасній порі існують приятельські настрої.

„ЯК ТРЕВОГА, ТО ДО БОГА".

ПАРИЖ. — Французький премієр Блюм, який сам є інтернаціональним соціялістом і в своїй політиці старається ослаблювати французькі національні почуття, а скріплювати інтернаціональні, кожний раз, коли опиниться в критичному положенню, апелює до почуття французької єдности. На днях він виголосив промову, в якій, щось подібно як консервативний англійський премієр Болдвин, апелював до патріотизму французів і до їх національної єдности в усіх справах, що торкаються тертя праці з капіталом. Цим разом Блюмові йде про те, щоб у часі паризької вистави у Франції відбулося все гаразд і щоб не було страйків.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspap r published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 8.-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted r mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗГАДАЙМО З ВДЯЧНІСТЮ

Пошанувати батька і матір, це один з тих моральних обовязків, про яких сповнення наказує дбати христіянська наука тим, що хотілиб жити довго й у згоді з самими собою, зі своєю совістю.

Памятати за тих, що нами щиро піклувалися, що про нас дбали і нас виховали, це теж культурний обовязок. Тому і кажуть, що недостача вдячности є недостачею — культури. Це значить, що в кого нема відчуття вдячности, в цього нема і правдивої культури. Ось такі думки насуваються, коли приходиться пригадувати, що отсе надійшов черговий **День Матери.**

І тому і ми теж з вдячністю згадуємо **Українську Матір.** А під тою Матірю розуміємо міліони тих українських жінок, що живуть сьогодні як матері й виховують українській нації міліони будучих українських громадянок і громадян. Під тою Матірю розуміємо тих старенбких бабусь, що приглядіються сьогодні своїм синам і донькам, що вже самі стали батьками і матерями. Під тою Матірю розуміємо ті міліони матерей, що вже в гробі. Розуміємо, загально говорячи, тих усіх наших матерей, що були і є, та що вкладали ціле своє єство в те, щоби по своїй спромозі й по своїм знанню сповнити якнайдокладніше свій найважніший обовязок: виховати якнайкраще своїх дітей.

Культ Матери може сьогодні більше потрібний ніж колинебудь передтим. Повоєнні часи залишили у всіх народів, а теж і в українськім народі, сліди певного здичіння, знищили відчуття потреби визнавання певного авторитету, пошани до старшого, а навіть захитали родинними звязками, відношенням родичів до дітей, а з тим і відношенням сина чи дочки до своєї рідної матери. Отсе захитання авторитетом у родиннім огнищі відбилося відемно на цілім суспільнім житті. І тим теж можна почасти вияснити і ту розперезаність, яку можна добачити в ріжних проявах нашого громадського життя та яка вводить хаос і руїну в наше національне тіло тут в Америці й там на рідних землях.

Свято Матери, як бачимо, має поза сентиментальною стороною, звязаною з материнською любовю і посвятою, теж і велике громадське значіння. Бо піддержання культу матери і родини являється заразом і тим здоровим чинником, який кладе здорові основи під громаду-націю, вщіплюючи в неї здоровий і благородний інстинкт вдячности. А матерям пригадує це свято велику вагу їх громадянського становища у нації, яку вони мають постійно посилювати здоровими, моральними і благородними новими силами.

ДЕНЬ МАТЕРИ

Другої неділі травня будуть святкувати в Америці нове, недавно заведене свято: День Матери. Не зважаючи на те, що його заведено недавно, воно стало таке популярне, що святкують його просто всі: родовиті американці й найновіші іміґранти. Багато до спопуляризування свята причинилася, як це звичайно в Америці буває, чиста купецька пропаґанда, що інколи ведеться такими нагальними засобами, що аж відштовхує декого, як від чисто комерційного підприємства. Та всетаки поза нею стоїть здорова думка, котру повинні признати навіть ті, що їх вражають крайні вибрики комерції.

Цею думкою є признання великої ролі матери в життю одиниці й у життю цілого громадянства. Про цю ролю співали здавна поети. Про неї говорили письменники, що писали про власне життя в молодості. Писали про це здавна й виховники молодіжи. Багато зо старих думок закинено як непідтверджені новими розслідами, але ці нові розсліди думки про значіння ролі матери в життю людини й народу не то що не опрокинули, але якраз навпаки: його ще більше підтвердили.

Останніми часами зявилася в поступових суспільностях тенденція продовжувати щораз більше шкільний вік дитини. Шкільний обовязок посувано до 12-го року життя, потім до 14-го, далі до 16-го, а в деяких краях аж до 18-го, і хто зна, чи в тому напрямі не підуть іще далі. Та всетаки, не зважаючи на ці новини, на перенесення на школу великої частини виховання молодої людини, роля матери для виховання дитини лишається основною й ненарушеною. Вчителі й виховники можуть взяти дитину в 6-тім році життя, або навіть у 4-тім, і держати її хочби до досягнення повноліття, але всетаки навіть ці вчителі й виховники признають, що вони можуть дати дитині лише знання, але не можуть дати того, що є хребетним сповпом людини, що піддержує її діяльність, поведення з людьми, суспільну вжиточність, — її характеру. Можуть дитину забирати хочби до „дитячого садку" в 4-тім році життя, але вже у такому молодому віці дитина представляє собою напів закінчений характер, а цей характер уформувався під впливом передовсім одного чинника: матери.

Ці факти доказані тепер наукою, мають дві сторони. З одного боку, вони підчеркують значіння матери для людини й народу, її заслуги для вдержання й розвою людини й народу. З другого боку, вони показують на велику відповідальність, яка спадає на матір: коли мати має таке велике значіння для одиниці й громади, то з цього ясно випливає обовязок для матери дбати як слід про виховання дитини. Та мати сама є випливом виховання, і тому з цього виходить обовязок для громадянства подбати за те, щоб матері були виховані так, як цього вимагає розвій дітей і розвій народу.

День Матери най нам пригадає на обовязки супроти наших власних матерей і на обовязки нашої громади супроти всіх матерей нашої суспільности.

ПРО ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО САМОСТІЙНИКА МИКОЛУ МІХНОВСЬКОГО

IV.

Та послухаймо, що про те пише другий наддніпрянець, **Володимир Савченко,** у своїх споминах „Українське військо в 1917 році", поміщених недавно у львівськім „Новім Часі". А пише він ось що:

„В „Центральній Раді" про потребу мати власне міцне реґулярне військо — тільки дехто думав. Переважаюча більшість, як соціялісти — були тої думки, що **реґулярного війська непотрібно,** бо вони не збираються ні з ким воювати, а вистарчить тільки для України міліції. Перший, хто ту важливу справу — творення реґулярної армії — ясно поставив на порядок денний та забрався енерґійно переводити свою думку в життя — це був відомий український діяч, старшина поручник **Микола Міхновський.** З його ініціятиви та енерґії уже в перших днях революції утворився в Киеві військовий український клюб ім. гетьмана Павла Полуботка. Поставив він собі метою обєднати українців-вояків на просторі цілої України, для чого мав теж основувати свої філії. — В деяких місцевостях в Україні вони й повстали. В київський клюб увійшли військові українці, що були відомі зі своєї праці ще з дореволюційних часів. Це були щирі патріоти, які не покладалися на ласку Керенського і взагалі скептично ставилися до спроб розвязати українську справу легким шляхом обопільного дружнього порозуміння між Центральною Радою і московським урядом. Клюб Полуботка вважав, що єдиним, певним шляхом відбудови України — це негайна орґанізація власної могутньої **реґулярної армії.** Цей же клюб сам утворив один з найкращих полків української армії, а саме — полк Богдана Хмельницького (5. V. 1917 р.) Цей полк впродовж 1917—1920 рр. славно бився з ворогами України. Той же клюб створив і другий полк, а саме імени свого патрона гетьмана Павла Полуботка, що сталося в червні 1917 р."

Як бачимо, то п. Савченко говорить не лише про „соціялістів", але взагалі про переважаючу більшість „Центральної Ради". Не має отже розумної причини п. Григоріїв чого так сердитись, що ті закиди і до соціялістів відносяться. На лихо — чи для моди, чи для піддержання свого авторитету і Грушевський знайшовся між „ес-ерами" і є фактом, що він то головно причинився до розпущення сталої армії, бо хотів опертися на „міліції" (!).

Заміти п. Григорієва, що багато жовнірів тому зголошувалося до української армії, бо взагалі **не хотіли воювати,** та що декотрі готові вже полки заявлялися за **„невтралітет"** — можуть бути правдиві, але тут власне й лежить вина тодішніх соціялістичних партій, що замісць вщіплювати у тих вояків жадобу державної самостійности та потребу її оборони — плели їм баналюки про панські ґрунти.

Річ очевидна, що і аґрарна реформа мусіла бути тоді ясно поставлена, але чиж такі самостійники як Міхновський були їй противні? Чиж не казав він, що **„тільки під захистом власної збройної сили** зможемо землю нашу від нероба-зайди відобрати — і правдивому господареві, українському народові передати"?

Зрештою вся більша посілість у Великій Україні була тоді майже виключно в руках чужинців — поляків і москалів, та перевертнів українського походження. А такі великі землевласники патріоти як Евген Чикаленко певно нічого не мали би проти віддання їх земель українському селянинові. Сам же Евген Чикаленко уважав себе лише за управителя своїх дібр іменем українського народу і все, що міг пхав (але розумно) в українські підприємства, що потребували гроша.

Щодо Міхновського — то була це статна, імпонуюча людина, з европейськими культурними звичками, котрі очевидно не могли подобатись людям, котрим імпонувало московське „революційне" нехлюйство і опущення!

А крім того, коли йшло про українство, він не перебирав у словах навіть і перед такими автортиетами як московський письменник **Короленко** — аж занадто очевидно українського походження.

Зустрінувшися з ним раз у судовій почекальні — Міхновський не хотів йому подати руки, заявляючи: **„Я ренеґатам руки не подаю!"**

На жаль, Україна мала тисячі таких ренеґатів, що свій талант і працю цілого життя присвячували на річ нашого найтяжчого ворога. До найвизначніших з них належав без сумніву **Микола Гоголь,** але цей хоч за свою зраду, по волі чи неволі, а таки відплатився рідному народові **„Тарасом Бульбою",** що таку визначну ролю відограв у нашім відродженню. В новій Польщі аж в 1936 році пізналися на „небезпечности" цеї книжки в українськім перекладі та сконфіскували її в Коломиї, що має очевидно значіння для цілої Польщі — навіть у польськім перекладі. Короленко однак нічим себе перед українським народом не обмив. Його „слава" як московського письменника не заімпонувала Міхновському і він безоглядно врізав тому ренеґатові правду в очі.

Але повернімся до справ військових:

Чи не виглядає це просто на жарт, що в тодішніх часах віддано військову справу людині, яка стояла далеко від неї, що назначено військовим міністром Симона Петлюру, а просто спеціяліста по части військової орґанізації, Міхновського, відсунено на бік? І тому, що він не був ані ес-дек, ані ес-ер, ані ес-еф, але передовсім українським державником!

І ми мусимо тут навести останні уступи книжки Євтимовича про нього.

„Після ознайомлення з великою постаттю Міхновського у читача повстають поважні запити: чомуж Міхновський до кінця не залишився на чолі українського війська, чому перший Всеукраїнський Військовий Зїзд на верхи військового життя висунув інших людей, пішов іншими шляхами? І тисячі інших "чому?"

Відповідь на ті питання і на тому місці зводиться до дого·

1) Українська соціялістична демократія знехтувала віщі вказівки Міхновського і право первородства своєї Батьківщини **віддала** за московсько - комуністичні „щі (борщ) з общаво котелка". Вона поставила доктрину*) вище від ідеї, програму — вище від людини, свій талмуд — вище від України!

Нині через її нерозум, який українська соціялістична демократія виявила в 1917 році, та якого не хоче вирікатися і донині — кріваво покутує вся українська нація, що так віщо передбачив та перед чим пророчо остерігав Міхновський.

2) М. Міхновському сучасна українська демократична суспільність виявила траґічний приклад політичної незрілости. Суспільність та в більшості не доросла до того, щоб зрозуміти його ідею, та щоб визнати у ньому свого вожда.

Тому його кінець був пересуджений: зявився передчасно — мусів передчасно й відійти.

Відійшов гордо. Волів **сам собі власними руками заподіяти смерть** — ніж безславно скоритися перед ворогом-катом, якого ненавидів.

Ось так кінчить свою книжку про Міхновського — В. Євтимович.

Визволена Україна буде мати за перший свій обовязок поставити йому достойний його великих заслуг — памятник!

Клим Обух.
(Кінець).

*) Попросту науку, зачерпану з московських „брошурок".

В СПРАВІ КОНВЕНЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ.

З днем 8. травня б. р. закінчено друкування проектів, які надіслали відділи У. Н. Союзу з нагоди конвенції, що розпочинає свої наради дня 10-го травня. Загалом видрукувано 70 проектів. Решту надісланих нам проектів віддано до використання статутовій комісії.

Антін Чехов.

РЕКЛЯМА

Єршаків, власник складу чаю сидить у своїй конторі за високим бюрком. Він іще молодий, одначе лице зівяле каже здогадуватися, що він живе бурливим життям. Пізнати, що вже зачіпив об західну цивілізацію, а доказом того модний одяг, запашний дим циґара та взагалі вся поведінка. Видно було це найкраще, як помічник повідомив, що прийшов писар.

— Попросити. Одначе скажи, щоби вняв кальоші.

За хвилину насміливо всувається до контори у бронзовому витертому пальті сивий лисий дідусь, із червоним зморщеним лицем, із якого відзеркалюється якась непевність себе, що є прикметою, які пють хоч мало, одначе налогово.

— А, моє поважання — витає його Єршаків не відриваючися від книги. — Що доброго скажете, пане Гайнім?

— А ось я приніс замовлену роботу... Вже готова...

— О, то скоро?...

— Три дні... Можна би цілу повість написати, а то щойно рекляму. На це досить година.

— Година? А ви все так торгуєтеся, начеб це коштувало щонайменше рік праці. Та побачимо, що ви написали?

Гайнім добув кілька зімнятих, олівцем записаних карток, і підходить до бюрка.

— Це щойно нарис набрудно — каже. — Я буду читати, а прошу говорити що неподобається. Легко може трапитися щось невідповідне. Чи повірите, що рівночасно я аж для трьох фірм писав реклями. Таж то навіть Шекспірові перемішалося би в голові.

Тут Гайнім закладає окуляри та починає читати жалісливим голосом, наче деклямує: „Сезон цьогорічний З. Ц. Єршаків, доставець китайського чаю на всю азійську й европейську Росію, як теж і для закордону. Фірма існує від 1804 року". Тут, бачите, я цей ввесь уступ дав би більшими буквами та з клішами гербів. Я також одному купцеві написав рекляму, то він так само друкував із гербами ріжних міст, тому й ви могли би. А я для вас придумав вже відповідний г е р б—наприклад лев із лірою в зубах? Та ідімо далі. До наших в і д б о р ц і в. Високоповажані Панове! Ні політичні події останніх часів, ані щораз більша рівнодушність нашої суспільности, ні засипання піском русла Волги, про що донедавна розписувалися широко наші поважніші часописи—с л о в о м нічого нас не зіпхнуло з раз вибраного ш л я х у. Признання, що його собі наша фірма за стільки літ здобула, дозволяє нам держатися строго раз вибраного напрямку і ні крихіточку не відступати від нашої методи і в відношенні до в л а с н и к і в плянтацій і в справі совісної полагоди всяких замовлень. А хтож іще не знає того, що нашим гаслом є: совісність, низькі ціни та скора обслуга. Слів так мало, а яке багатомовне.—Добре, дуже добре!—хвалить Єршаків, аж підноситься на кріслі. —Я навіть не сподівався, що ви це так гарно уложите. Лише тут іще треба би так якось зручно закрутити... ні, ви вже це розумієте... Бож повідомляємо, що фірма щойно одержала транспорт свіжого, цьогорічного чаю. Чи не так? Добре. Одначе, коли пишемо про те, треба рівночасно сказати, а всеж не говорити, що цей, нібито свіжісенький чай, вже від трьох літ лежить у складі, а всеж щойно у складі, а всеж надійшов із Китаю. Розумієте?

Розумію. Публика зовсім не запримітить тієї суперечности. Зараз згори зазначимо, що чай щойно надійшов, а в закінченні с к а ж е м о так: Тому що маємо більші засоби вже оподатковані на основі давної тарифи, можемо тимсамим продавати по старих цінах і т. д. А той цінник дамо на відворотній стороні, також прикрашений гербами та з великим титулом: Цінник добірних родів китайського й чорного чаю першого весняного збору з новонабутих плянтацій. А зараз під тим напишемо: Справжнім аматорам звертаємо увагу передівсім на улюблені знавцями роди: Китайський Змій або Зависть Конкурентів, 3 рублі і 50 копійок, і Троянда Богдихана 2 рублі. А передівсім можемо поручити чай відомий під назвою „Очі Гарної Китайки" 1 рубель і 80 копійок. Здолу петітом зазначимо щось про вагу та висилку, а також про процент, премії, про які так треба сказати: Неодин із наших конкурентів, щоби заманити п у б л и к у, дає ріжні премії. Р і ш у ч о протестуємо проти такого баламучення клієнтелі, а з нашого боку оферуємо нашим в і д б о р ц я м дійсно безплатно все те, що вони лише для primaни обіцюють цим жертвам свого визиску. Отже кожний, хто купить не менше як за 50 рублів, дістане безплатно чайник із металю „Брітаніка" або сто візитівок чи теж плян міста Москви, коробку на чай або книжку під заголовком „Здивований Чоловік або Жінка під Коритом" оповідання Весельчака.

Гайнім поробив іще малі поправки, потім скоро переписав на чисто та віддав рукопис Єршаковому. Оба хвилинку мовчали, наче зажурилися чогось. Відчували, що допускаються лайдацтва.

— А щодо винагороди чи можу просити зараз, чи п і з н і ш е ?—несміливо спитався Гайнім.

— Як хочете. Можна й зараз—рівнодушно відповів Єршаков.—Прошу піти до торговлі. Там вам видадуть товару за пів шоста рубля.

— Я волів би готівкою.

— Нікому готівкою не плачу. Менше пяничання. Кожний дістає в товарах, навіть сторожі...

— Якжеж ви можете рівняти мене із сторожем? Таж це умова праця!...

— Яка там праця Сів написав і готове. Писанням ніхто не наїсться ні не напється. Така робота навіть рубля не варта.

— Гм, якто ви легковажите собі умову працю! —образився Гайнім. — Не наїсться, ані ні напється... Чи ви того не розумієте, що може моя душа в сльозах розпливатися, як я писав цю рекляму, бо я вудчував, що ошукую так увесь нарід. Прошу заплатити готівкою.

— Алеж ви мучите мене. Це негарно так комусь наприкрюватися.

— Ну, то вже добре, добре. Візьму цукру. Відпродам його вашим людям. Втрачу так яких сорок копійок, та що маю робити з вами. Моє поважання.

І пустився до дверей. Та ще в порозі зупинився, зітхнув і сказав сумно:

— Рідний край обманюю. Мій р і д н и й край обманюю... Задля кусника хліба... Ах...

І вийшов. А Єршаков закурив нове циґаро і в конторі ще більше пахло культурою.

М. Костишин.

В ДЕНЬ МАТЕРИ

Глянь, голубонько кохана,
Цвіт спадає з черешень,
Мов метеликами стелить
Срібний килим під твій день.
Як красою прибирає
Цю хвилину пишний май,
Мов до тебе промовляє:
„Чаром серце напувай!"

Подивися, усміхнися,
Відпочинь по трудах тих
Та на завтра готовися
Рід ховати з молодих.
Хоч не легкі ці завдання,
Бо страждань видніє шлях,
Хай же усміх на змагання,
Перелетить на устах.

Хай завзяття скріпить сили,
Ціль довести до мети,
Щоб на завтра для дітвори
Більш ідеї зберегти.
Розбудити силу духа,
Закріпити так любов;
Як зірветься заверуха,
Щоб змагали до обнов.

Щоб народ свій полюбили,
Як ти щиро любиш їх,
Рідним завше дорожили,
Славу несли, а не сміх.

— — — — — — —

Відпочинь, матусю, в свято,
Думкам волю вільну дай,
Заслуг в тебе так багато,
Що не видно, де в них край.
Не зважай, хоч ти струджена,
Горем вкритий кождий слід.
Ти за те благословенна,
Бо ховаєш людський рід.
Подивися! Весна гожа,
Цвіт спадає з черешень,
Мов метеликами стелить
Срібний килим під твій день.

ПОМЕНШЕ „ДЛЯ ЛЮДСЬКОГО ОКА"

(Балачка на тему виховання дітей).

З прикрістю треба ствердити, що сучасна молодь мало вважає на гарні, культурні форми в своїй поведінці. Доходить до того, що бути погано вихованим, — починає бути модно. Як приклад можна взяти форми боротьби молоді з „старими" по ріжних зборах, чи вічах. Не йде тут про зміст тої боротьби (вона зрештою по суті речі „природня), але про саму форму. Сумно чогось вражає, як такий молодик виходить на сцену з демонстративно заложеними руками в *кишені*, й легковажливо, *іронічно* відповідає сивій поважній людині; або як молода дівчина вважає за „пережиток" уступити своє вигідне місце старій жінці, тому, що та її політична противниця.

Але сподіваємося, що ця мода, як кожна інша, проймине небавом і люди знову відчуватимуть потребу культурної, повної гарних форм поведінки між собою. Тому цьому питанню хочемо присвятити кілька своїх уваг.

Насамперед всі матері й виховники повинні знати, що розвивати в дитині почуття краси, ладу й порядку треба вже від перших літ її життя. Помилка не до дарування — думати, що „як дитина підросте, то сама з того виросте". Не виросте з того, бо погана привичка стала вже її другою влачею. Можна припустити, що маму розсмішує (а дитина бачить це й ще більше доказує), як трилітній синочок вискубує старанно з шницля цибульку й кожний її кусник кидає на землю з словами: геть, від мене! Я сама бачила таку маму, яка на вигляд такої сцени зо своїм синком сміялася до сліз. Але — бачила я ту маму й кілька літ пізніше, як скаржилася, що хлопець зробився такий химерний і вередливий, що не може з ним між люди показатися.

Тому від наймолодших літ, від трьох років уже привчаймо дитину до того, щоб лад, краса, чемність просто вросли в її душу, а ці лекції краси найліпше почінати від стола.

Отже перш за все дитина повинна засідати завжди до чистенького стола. Тоді для неї буде зрозумілим і те, чому треба руки мити й причепурюватися всім хатнім до їжі. Накриття повинно бути таке, які діти люблять: з малюнками з звіринного чи ростинного світу. Їсти дитина повинна вчитися гарно, культурно. Батьки мають дати приклад, щоби при столі не галасувати, не перебирати, не цямкати й не порскати при плинах, ніби коник.

Але одна увага матерям: ці лекції доброї поведінки при столі повинні бути послідовні поступневі й щоденні, а не тільки тоді, коли в хаті гості. Це тільки баламутить дитину. Вона не годна зрозуміти, чому, коли вдома самі свої, вільно їй їсти і пальцями, і розмазувати по тарілці, і плювати братикові до тарілки. І мама нічого не каже. Скоро тільки прийде до хати хтось чужий, кажуть їй просто сидіти, і в правій руці ложечку держати, і чисто їсти. Чому мами не можуть зрозуміти, що дитині, не привченій до цього, виконати це дуже тяжко, майже неможливо? А до того, що за приємність гостям, коли вічно чують одне й те саме:

— Заховуйся пристойно! Не набирай на один раз стільки! Обітри собі руки! Обітри собі уста!

Це саме відноситься до науки культурної поведінки в дітей загалом. Трохи з надміру праці, з браку часу, трохи з недбалства мама звичайно не дуже звертає на те увагу, як син, чи донька стала, як ходила ногу, як до кого обернулася, чи подякувала за обід, чи поздоровила, як увійшла в хату, яких слів уживає, як висловлюється про старших, чи вищих суспільним становищем людей. На це не звертається належної уваги. Лекції починаються тільки тоді, коли хтось чужий прийде до хати, або мама з дитиною виберется в гості.

Тоді вже починаються ті безнастанні: — „Не обертайся плечима до пані"! — „Кажеться: „пан доктор"... — „Не повертайся на кріслі" — „Подякуй за тістечко", — „Не схоплюйся перший від стола"...

Не забуду ніколи одної такої лекції в... трамваї. Поправді мушу сказати, що мама та не була українкою. Але приклад наведу, для кращого зрозуміння, в українській мові. Мама до дівчинки:

— Не кажеться „сі", але „ся". Кажемо „гратися", а „гратисі.

Дівчинка в черговому реченні знову вживає з навички того „сі".

Тоді мама знову повчає її, що в „літературній мові" не вживається такої форми. Тоді дівчинка питає по дитячому щиро:

— Чому ти, мамусю, завсіди тільки в трамваї звертаєш мені увагу? Адже я так і вдома говорю.

Не була ця заввага приємна для мами, що хотіла почванитися перед пасажирами своїми педагогічними здібностями.

Тому, коли вчимо своїх дітей, то робім це так, щоб увесь світ не знав про це. Світ хай уже подивляє не саму науку, а її наслідки. — („Жіноча Доля").

НА ДЕНЬ МАТЕРИ

Мамо! В день цей Твого свята
Клоню голову свою
І бажання якнайкращі
З свого серця Тобі шлю.
За ввесь труд, що коло мене
Від колиски Ти пройшла,
За все щира Тобі вдяка,
Бо Ти добра все була.

Не бажаю скарбів жадних,
Бо не маю я їх сам,
Замісць скарбів гарну цвітку
В Твоє свято Тобі дам.
Хай та цвітка Тобі скаже
Щиру правду ту святу,
Як кохаю я на світі
Тебе, мамо, лиш одну!

Бож як мені не кохати
Тебе, ненечко моя,
Як Ти мені від малого
Все бажала лиш добра.
Тож за все я Тобі нині
Посилаю цей привіт
І бажаю якнайбільше
Ще прожити Тобі літ!

Микола Горішний.

Безбожний.

— А щож я міг вчинити вломникові, який погрожував мені зброєю?

— Щож це була за зброя?

— Револьвер, який він мені відібрав...

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

КРИТИКА І її НАСЛІДКИ.

Критика Олександра Кошиця про фільму „Наталка Полтавка", поміщена в „Свободі", знайшла відгук у Вінніпегу, де на неї відкликнувся „Український Голос"; що виступив проти основних заложень критики проф. Кошиця.

„Українському Голосові" не подобалася думка проф. Кошиця, що нам треба критикувати всякий прояв нашого культурного життя, бо того вимагає добро культурної справи та цього вимагає українська справа, котра в нинішню пору поза культурою не має засобів оборони.

„Український Голос" каже на це, що якби українці стали держатися поради Кошиця, то вони ледви чи моглиб щось колись зробити.

УКРАЇНЦІ Й ІНШІ НАРОДИ.

Що всі культурні народи критикують усякі прояви своєї культурної діяльности це факт. Що в усіх культурних народів критика нікого від культурної роботи не відганяє, це теж факт. Що всякий культурний діяч жде, що його культурна робота буде критикована, — і те факт.

Чи є тепер таким самим фактом, що під цим оглядом українці інакші від інших? Чи є це фактом, що критика в інших народів відбивається для культури корисно, а в українців некорисно? Чи є це фактом, що в культурних народів критика заохочує людей до кращої культурної діяльности, а в українців навпаки, критика заставляє людей кидати культурну роботу?

Чи можна таке сказати про українців?

КРИТИКА В УКРАЇНІ.

Іван Франко, один з найбільших українських письменників, був рівночасно й одним з критиків українського письменства. І не був він потурливим критиком, а був гострим, невблаганим і безпощадним критиком.

Українська література це одна з ділянок української культури.

Чи можна сказати, що своєю критикою Іван Франко пошкодив розвоєві українського письменства? Чи можна сказати, що своєю гострою критикою Іван Франко відстрашив українських письменників від літературної праці, а тимсамим від культурної діяльности?

ФРАНКО ПРО КРИТИКУ.

Іван Франко почав у 1910-тім році видавати передрук своїх „важніших праць з поля літературної критики", даючи цим до зрозуміння, що свою критику він не вважає знеохоченням письменників до праці, але прислугою для розвою української літератури.

Цей перший томик називався „Молода Україна", і в ньому було дуже багато сказано якраз про те, як український народ піднявся зі ступня безкритичности до критики. На думку Івана Франка, розвій культури йде не від критики до безкритичности, але від безкритичности до критики.

Хто має рацію: „Український Голос", чи Іван Франко?

КОЛИ МИ БУЛИ МОЛОДІ.

Цікаві речі для цеї справи подав Іван Франко в своїй статті про взаємини між галичанами й українцями з Росії в 1897 р., в статті, поміщеній у цій збірці „Молода Україна".

Описуючи стан української суспільности з кінцем 1896-го року, Іван Франко підчеркує як признаки цеї суспільности: зневіря у власні сили й у силу рідного народу.

Чи не віє цим самим довірям з писання, що, мовляв, чужинці від критики при культурній праці поправляються, а українець перестане займатися культурною роботою, як його скритикувати?

КОГО КРИТИКУВАТИ?

Каже „Український Голос": „Що говорилиб українські критики, якби фільму „Наталка Полтавка" був приготовив не Василь Авраменко, а хтось чужий, який Цвібельбавм, або Маєрґольц... Що тоді наші критики робили? Мовчали. Але як попробував українець приготовити українську фільму, то вже пробуджується своєрідне розуміння національного обовязку: скритикувати його так, щоб і десятому відхотілося щось подібне робити".

Чи справді воно так є, що як неукраїнець поставить „Наталку Полтавку", то українські критики мовчать, а як українець це зробить то критикують? Чи не було писано про большевицьку фільму? Чи не писав гр. Углицький про большевицьку фільму „Наталка Полтавка"?

Не писав про большевицьку фільму відай „Український Голос", але чи можна це йому у вину ставити?

Здається, що большевицької фільми у Вінніпегу ще не було, то й тоді вимагати від вінніпегської газети критики. Зрештою, хочби й була, то вже й тоді „Українському Голосові" вільно критикувати її, як йому хочеться, але вільно й промовчати.

І це теж критика. Казав іще великий німецький критик Гердер, що чим твір штуки більший, тим більше про нього пишеться. Чим він менше вартісний, тим менше про нього пишеться. Як він нічого не варт, про нього не пишеться.

БОЛЬШЕВИКИ Й ФІЛЬМА.

Закидує проф. Кошицеві „Український Голос", що його критика противиться „почуттю національного обовязку", коли комуністичні „Щоденні Вісти" з нею погодилися.

Потім додає „Український Голос", що „Щоденні Вісти" приписують поміщення критики проф. Кошиця „Свободою" приватним образхункам редакції „Свободи" з п. Авраменком. І каже „Український Голос": „Сумно було би, якби це була правда, що пише комуністичний часопис".

Отже чи правда це, що пише комуністичний часопис, чи неправда? „Український Голос" не каже, що це правда й він не каже, що це неправда. Одначе він уважає це за згідне зі своєю журналістичною етикою ширити сплетні комуністичного часопису серед людей, які самі ніяк правди не можуть ствердити.

Якщо це противиться розумінню національного інтересу сказати про фільму Авраменка щось таке, на що годиться комуністична газета, то як же там з поступком „Українського Голосу", що ширить голосні сплетні комуністичного часопису?

З ЗАЛОЖЕНИМИ РУКАМИ.

Каже „Український Голос": „Фільма „Наталка Полтавка" не є понад критику. Є в ній недостатки, та в тім то й ціла річ, що хтось мусів зробити початок, бо ті, що „ліпше знають", сидять з заложеними руками".

Ось вам і вилазить шило з мішка. Наперед говориться, що не вільно критикувати українських діячів, а потім той, що нас учить не критикувати, сам каже, що за фільму „Наталка Полтавка" взявся той, що на фільмі не розуміється.

Наперед кажеться, що не треба критикувати наших культурних діячів, бо цим їх бідненьких відстрашиться навіть від тої роботи, яку вони роблять, а потім кажеться цим культурним діячам залишити роботу, на якій вони не знаються, та закликується тих діячів, що на справі ліпше знаються, не сидіти з заложеними руками, але братися до роботи.

Наперед говориться нашим критикам: Не критикуйте, бо ніхто не візьметься за культурну роботу, а опісля кажеться одному такому діячеві: „Не берися, чоловіче, до діла, якого не знаєш. Злізайте, пане майстре, з даху, не псуйте гонтів!"

ЗАЛОЖЕНІ РУКИ Й КРИТИКА.

Накінець варт спитатися „Українського Голосу": хто це ті, що справу ліпше знають, а сидять з заложеними руками? Як „Український Голос" знає, то чому не скаже цього виразно, хто саме розуміється на такій справі, як продукція фільми, а тепер сидить із заложеними руками?

Чи це може тоненький натяк на критиків? Чи можна відповідати критикові, що критикує: чомуж ти кращого не зробив?

Як так, то не вільно нікому сказати по прочитанню книжки: „Це дрантя! Навіть і читати не варто!" Такому критикові все треба би відповісти: „Не вдоволений? То напиши кращу!"

Як так, то набудуче не вільно буде говорити кухареві: „Ваші страви не смачні", бо кухар скаже вам: „Як мої страви не смачні, то зварідь собі смачніші!"

Як так, то набудуче, як візьмете килішок горівки й сплюнете: „Ах, плюгава сивуха", то вам коршмар скаже: „Що? Сивуха? Не любиться вам? Зваріть собі кращої".

Замовите собі будівничого, щоб вам хату поставив, а вам його робота не подобається, то він вам скаже: „Не подобається вам моя робота? Яким правом ви мене критикуєте? Чому не будували собі самі?"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори Центрального Комітету Українських Національних Організацій.

Дня 19. березня ц. р. відбулися звичайні річні збори Центрального Комітету Національних Організацій міста Ню Йорку, на які прибули делегати таких організацій: Українська греко-католицька громада, тов. „Дністер", (від. 204 У. Н. Союзу), „Запорозька Січ" (від. 117 У. Н. С.), Братство св. Володимира (від. 130 У. Н. С.), українська православна громада, Хор ОДВУ, від. 10. ОДВУ, від. 11. ОДВУ, від. 1 О. О. Лемківщини, Червоний Хрест ОДВУ, Український Демократичний Клюб з Ню Йорку, Український Демократичний Клюб з Асторії, від. 1. ОДВУ, Братство св. Миколая (від. 5. У. Н. С. з Асторії). Зборами проводив адв. М. Пізнак, а секретарювали пп. М. Беля і М. Леськів.

Голова Ц. К. п. Мурашко відкрив збори і привітав приявних, як також подав програму зборів. Далі дав звіт з діяльности Комітету. Він сказав, що намічений плян був виконаний, хоч може не в цілості. Одначе за останній рік таки зроблено чимало. За це належиться признання всім тим національним організаціям міста Ню Йорку, що співпрацювали з Комітетом. Вони докладали труду, щоб Комітет вивязався гідно зі своїх завдань. Заступник голови, І. Гузар, подав, що працював по своїй можности для Ц. К. А другий заст. голови, адв. М. Радик, який впродовж пів року не являвся на зборах та не подавав причин, чому, не явився також і на річних зборах, отже не було кому за нього здавати звіту.

Опісля наступив звіт секретаря С. Ковальчука. Він подав, що впродовж року завдяки старанням Комітету відсвятковано в Ню Йорку свято І. Франка, Листопадове, „Просвіти", Соборности і Крутів. Також підготовлюється концерт Шевченка. В грудні переведено збірку як дар „Просвіті" й переслано певні суми для ріжних інституцій у старім краю, таких як інваліди, „Просвіта", визвольна боротьба, Рідна Школа й інші.

Крім того Комітет дбав про заступлення українців у загально-американських організаціях, муніципальних, стейтових та федерал. них. Також міг перевести реєстрацію всіх українців у Ню Йорку. Секретар підчеркує, що хоч зроблено чимало, то проте не виконано цілого наміченого пляну. Ми повинні мати в Ню Йорку сильний осередок, який повинен величатися більшими успіхами в народній роботі. Та біда в тому, що на таку велику громаду, як у Ню Йорку, є провідних сил, що нині є, не вистарчає. Тому брак рук до праці. Секретар висловив надію, що збори, намічуючи плян праці на черговий рік, візьмуть ці заввваги під дискусію і зарядять лиху.

Скарбник Микола Шуст здав фінансовий звіт. Він сказав, що Ц. К. за останній рік мав приходу $1,111.38. Розходу було, включаючи висилки, $1,068.48. Осталося в касі $42.90. До краю вислано: визвольна боротьба $26.19, поневоленим в Америці $71.90, Рідній Школі $130, інвалідам $136.60, „Просвіті" $150. Контрольна комісія, в складі пп. Череватюка, М. Близнака й Е. Кривеня, провірила працю Ц. К. і здала звіт. Збори одноголосно уділили ексекутиві абсолюторію. Після цього розведено широку дискусію над минулорічною роботою та над плянами на майбутність. Учасники звертали увагу на притягнення до Комітету нових організацій та на співпрацю з молодшими поколіннями. Опісля переведжено вибір нового уряду, до якого ввійшли: адв. М. Пізнак, голова; Ілля Гузар і адв. Цільник, заступники; Степан Ковальчук, рек. секретар; М. Беля, фін. секретар; Е. Кривень, скарбник. До контрольної комісії увійшли: Микола Близнак, Михайло Боднар і Тимко Нінявський.

Дня 9. квітня відбулися збори старих і нових урядників, на яких передано урядування. На тих зборах виготовлено плян праці, в який входять влаштування свята писанки, збірок по церквах, ярмарку, з чого прихід піде на Рідну Школу. Також влаштування свята Франка, Листопадового, Злуки, Шевченка й інші. Вибрано комітет, що має опрацювати плян реєстрації українців у Ню Йорку. Також обговорювано способи, якби заохотити громадян до інтензивнішої громадської праці.

Ст. Ковальчук, секретар.

ДОБРЕ СЕРЦЕ І ЗАКОН.

У Копенгагені помер 76-літній багатий урядовець Лярен, який замішив свій малий домик своїй пістунці, що доглядала його довгі роки в його недузі. Він не мав близької рідні і хотів віддячитись тій, що влекшувала йому терпіння і старість. Довго думав він над тим, як її забезпечити. Боявся, що коли їй залишить сам дім, то вона бідна не дасть собі раду з податками від нерухомостей. Тимто рішив він іще за життя той свій дім їй фіктивно продати. Вона мала сплатити означену ціну купна тим, що буде його утримувати до кінця життя. Лярсен помер після такого контракту купна, який сам придумав, дуже скоро, переконаний, що зробив якнайкраще. Тимчасом виявляється, що суд стоїть на становищі далеких кревняків, які доказують, що це не був продаж, тільки даровизна, а для даровизни треба контракту у приявї нотаря.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Господиня (до студента): Ви чому поставили чай на кріслі?

Студент: Він такий слабий, що я мусів дати йому крісло.

ВІДОЗВА
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ЧЕРВОНОЇ ВОЛІ, ПОВ. ЯРОСЛАВ.

Громадяни Катерина Позебанчук і Степан Мешко з Алентавн, Па., дістали з рідного села Червона Воля такого листа:

„Високоповажані Родимці! Знаний Вам добре перехід подій з останніх 20 літ, у яких ціла Европа спалахнула воєнною хуртовиною; знаний Вам також добре 17 і 18 рік, коли то по розпаді Росії й Австрії закріпощені народи визволялися зпід ярма і творили самостійні держави. Тоді то і наш український нарід збудився з довгого сну та піднявся творити свою незалежну державу. Одначе встоятись не було сили. Причина цього відома всім; нею була в першій мірі недостача свідомости в нашім народі. Тієї свідомости тим менше було в нашімріднім селі, Червоній Волі. Деж їх могли набратись наші люди, коли у нас не було ні одної української установи?

„Переконались ми, що так жити годі. Тому взялись до освідомлювання себе самих та нашого ширшого громадянства. Заложили читальню „Просвіти" і кооперативу, та лихо в тім, що не маємо де їх примістити. Читальня міститься в домі одного господаря. Маємо також аматорський кружок, який дав уже кілька вистав, що відбулися в одній стодолі. Але і стодоли не можна все вживати, хіба весною і в першій половині літа, коли стодоли порожні. Осінь і зима, коли в нас доволі часу, проминає марно, бо не маємо де приміститись.

„Тому то ми постановили побудувати „Народній Дім", щоб у нім можна було примістити читальню, кооперативу і мати салю на вистави. Ілько Мешко дарував площу під будову. Вже трохи грошей призбирали на саму будову та дальше збираємо.

„І до Вас ми звертаємося з проханням дару на будову цього дому. Хоч Ви далеко від нас, то Ви нам далі близькі, а також гадаємо, що наше рідне село, в якому Ви родились та враз з нами зростали, також Вам ще дороге та близьке. Поможіть нам піднести його, щоб воно не оставалось позаду інших сіл, щоб не пропадало без освіти. Зложіть свою цеголку на будову Народнього Дому в ріднім селі, а кожна жертва золотими буквами вписана буде в серцях вдячних українських громадян.

„Рівночасно посилаємо повновласть на збирання датків, на імя Катерини Позебанчук в Алентавн, Па. Жертви просимо слати на адресу: Czytalnia „Proswity," Czerwona Wola, p. Sieniawa, kolo Jaroslawia, Poland-Galicia. **Ілько Мешко,** голова; **Степан Боярський,** заст. голови; **Юрко Боярський,** писар". Далі йдуть печатки рідних українських інституцій.

—o—

Поміщуючи отсього листа, можемо від себе додати, що ми, односельчани Червоної Волі, що перебуваємо тепер в Алентавн, Па., вже трохи грошей призбирали і далі переводимо збірку. Призбирані гроші вишлемо через „Обєднання" до краю й жертводавці будуть поіменно проголошені в часописі. Тепер кличемо наших односельчан з інших місцевостей, як теж просимо всіх щирих українців з Ярославщини й інших повітів, щоби були ласкаві занятися збіркою і самі поспішили з пожертвами. Ми ніколи не відмовлялись від інших жертв і радо спішили з поміччю на інші заклики. А отсе тепер перший раз звертається до нас з закликом наше рідне село. Ми не повинні остатись на цей поклик глухими.

Більші жертви можна слати впрост на подану адресу до краю, а менші на адресу: **Katherine Pozebanczuk, 604 Ridge Ave., Allentown, Pa.**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.
Писанка на Рідну Школу.

На Рідну Школу зложили як дар на писанку: Павло Войтович $2; Микола Сеньків $1. Разом $3. Хто з членів бажав би зложити свою жертву, хочби і найменшу, зволить зголоситися до секретаря відділу.

Петро Кізел.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.
На народні ціли.

Українська католицька парохія і обходила роковини смерти Тараса Шевченка концертом 18-го квітня 1937 року. Прийшло з тікетів $22.80, а добровільні датки виносили $10.70. Зложили по $1: М. Комарницький, В. Волчанський, М. Кісіль, решту дрібними. Розходу було $16. Лишилося чистого доходу $17.50, котрі вислано через Обєднання, призначуючи на Рідну Школу $10 і на визвольну боротьбу $7.50. Комітет свята складає щиру подяку місцевим українцям.

В. Волчанський.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.
Писанка для Рідної Школи.

В суботу, 24. квітня ц. р., відбулася в домі українських громадян Максима й Анни Копанишин забава як несподіванка для громадян Михайла і Пазьки Басій з нагоди їх 25-літнього подружжя. Гості складали сердечні бажання, а громадянин Микола Микитюк підніс гадку зібрати пару долярів на писанку для Рідної Школи. Зложили по $1: М. Басій, О. Басій, І. Драбич, Т. Стриєк, З. Рекрутяк, А. Конікевич, Т. Овчар, В. Торп, Д. Понциталюк, М. Копанишин; Н. Н. 50 ц. Разом $12.50.

Присутній.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.
На читальню в селі Мальговичах, повіт Перемишль.

Гром. Іван Шведа з Вилмінгтину, Дел., зібрав на „Просвіту" в селі Мальговичах, перемиського повіту, суму $20. Цю суму зложили: Іван Шведа $11; по $1: І. Гринишин, Т. Човган, В. Захарків, А. Пліщевська; по 50 ц.: Ф. Музика, А. Середніцький, М. Маєр, К. Марчинишин, Д. Фабрика, Д. Качмар, М. Ґурний; по 25 ц.: Т. Ґула, І. Гичка, В. Цицик, А. Ліщинська. Просимо про дальші жертви, які можна слати на адресу: Степан Гірняк, Мальговичі, п. Нижанковичі, повіт Перемишль, Галичина.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.
На ріжні потреби.

На панахиді за бл. п. Ольгу Басараб в укр. кат. церкві вібрано $11 на політичних вязнів. А на Рідну Школу зложили: Жіноча Громада в Перт Амбой, Н. Дж., Павло Гаврилів і о. І. Шуховсхький по $5; В. Львівський $2; П. Щупький і С. Ґураль по $1; І. Московіта і В. Кардаш по 50 ц. — Разом $20.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.
На інвалідів і Рідну Школу.

Союз Українок, від. 6, ухвалив призначити по $5 на Рідну Школу й інвалідів та вислати ту жертву через Обєднання.

За уряд: **Анастасія Бігун,** предс.; **Ева Ґеруля,** касієрка; **Евдокія Іванів,** секретарка.

25-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ БАНДУРИСТА ПРОФ. В. ЄМЦЯ

У Вінніпеґу, Канада, відбувся 25-літній ювилей музичної праці бандуриста проф. Василя Ємця. Вперше В. Ємець виступив на концерті з бандурою в Ахтирці на Харківщині, за що замало не був викинений з ґімназії. В університетах (в харківському і московському) продовжував музичні вправи і вчив гри на бандурі бажаючих. В Москві підчас війни виступав на всесловянському концерті, репрезентуючи Україну.

На еміґрації В. Ємець виступав у кожній европейській країні. Виступав і перед представниками африканських народів — египтянами й арабами. Преса чужинних народів скрізь дуже прихильно відзивалася про його виступи і знайомила свій читаючий загал з Україною. На ювилейному концерті у Вінніпеґу слухали бандуриста звиш 1,500 анґлійців, а преса таксамо дала прихильну оцінку його гри.

За час своєї діяльности професор Ємець заснував кобзарські школи і капелі. У 1913 році в Катеринодарі, на Кубанщині, у Києві за часів гетьманату (реставровану у 1924 р. большевиками) і школи кобзарів у Празі та Подебрадах, Чехословаччина, і в Парижі.

Музичну освіту проф. В. Ємець набув у празькій і берлінській консерваторії.

В звязку з ювилеєм вийшла друком ювилейна память з переглядом діяльности проф В. Ємця та численними знимками.

НОВЕ ЧИСЛО „УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ"

„Українська Музика", місячник. Рік І. Квітень 1937. Ч. 2. Зміст: Д-р В. Витвицький: Віктор Матюк. Д-р Ф. Стешко: З історії української музики XVIII ст. Б. Пюрко: Проблеми масової музики. В. Балтарович, В. Барвінський, Р. Савицький: Хроніка й Рецензії. Дописи з краю. А. Рудницький, д-р Е. Цегельський: Музичні події в світі. Пресовий фонд „У. М." Видає „Союз Українських Професійних Музик" у Львові. Редагує Колеґія. Головний редактор д-р Зиновій Лисько. Адреса Редакції й Адміністрації: Стрий, вул. Голувка 15. Передплата за границею 4 злоті.

Кожна українська людина, що цікавиться музикою, особливо українською музикою, повинна запренумерувати собі цей фаховий музичний місячник. Видаток малий, користь велика! Наведені вище назвища дають запоруку, що „Українська Музика" є і буде добре редагована.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ. (16)

Раґлян порішив в всяку ціну викрасти депешу. Але він був зарозумний, щоб робити це самому. Він мав на кораблі помічників, що були запродані до його служби. Він підійшов до одного з них, портієра Фарноля, і заговорив до нього рішуче: „Ти мусиш дістати цю депешу, Фарноль. Коли дістанеш її, очікує тебе нагорода. Коли ні, то дістанеш це". При тім він вказав на револьвер.

Після цеї розмови Фарноль подався на поклад, щоб відшукати Мартлінґа. Матрози метушилися сюди й туди по покладі, приготовляючись до пристаневої роботи, звязаної з кожночасним причаленням корабля. Деякі з них були обдерті і виглядали дуже нужденно. „Нещасна голота", завважив ніби знехотя Фарноль, переходячи коло майора Мартлінґа.

Звернувши в той спосіб на себе увагу майора, він почав скоро оповідати: „Знаєте, ці голодранці нераз виявляють страшну жорстокість. Я сам був свідком, як вони збунтувалися та в жорстокий спосіб розправлялися з офіцирами корабля". При тих словах Фарноль зблизився до майора й незамітно всунув свою руку до його кишені.

Та в цьому моменті якраз заколихався корабель і Фарноль знехотя сіпнув кишенею майора. В одній секунді майор зловив за кишеню і в ній застав руку Фарноля. Зловивши міцно злодія за обі руки, майор грізно запитав: „Що означає це?" Фарноль перелякався, але в його очах блискавкою перебігла погроза Раґляна. З двох лих він рішив вибрати менше.